

Uspešna realizacija projekata Odeljenja za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu koje od 2011. godine sufinansira Ministarstvo kulture, informisanja i informacionog društva Republike Srbije

Odeljenje za etnologiju i antropologiju, Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, u 2011. godini prvi put je ostvarilo saradnju sa Ministarstvom kulture, informisanja i informacionog društva Republike Srbije. Saradnja se ogleda u sufinansiranju četiri projekta od strane Ministarstva posvećenih proučavanju kulturnog nasleđa i prezentaciji dobijenih rezultata široj naučnoj i kulturnoj zajednici.

Trogodišnjim projektom **Definisanje jugoslovenskog kulturnog nasleđa** rukovodi dr Ivan Kovačević, redovni profesor na Odeljenju za etnologiju i antropologiju. Projekat ima za cilj mapiranje, identifikaciju, definisanje, prezentaciju i debatu o jugoslovenskom kulturnom nasleđu, kao i uspostavljanje saradnje s referentnom ustanovom iz oblasti kulture kao što je Muzej istorije Jugoslavije. Projektni tim sačinjavaju istraživači – saradnici Instituta za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, doktoranti: Ana Banić Grubišić, MA, Marija Ristivojević, MA i Ljubica Milosavljević, MA, kao i doktorant i istraživač - pripravnik Mladen Stajić, MA. Već tokom prve godine realizacije projekta, 8. decembra 2011. godine na Filozofskom fakultetu u Beogradu, organizovan je Naučni skup pod nazivom **Okviri konstruisanja jugoslovenskog kulturnog nasleđa** na kojem su predstavljeni naučni rezultati sprovedenih istraživanja. Uvodno izlaganje pod naslovom „Jugoslovensko kulturno nasleđe – od jugoslovenske ideje do jugonostalgije“ održao je prof. dr Ivan Kovačević, dok je uvodno izlaganje pod naslovom „Nepostojeće nasleđe zemlje koje nema“ održala dr Ljiljana Gavrilović iz Etnografskog instituta SANU. Ostali učesnici i naslovi njihovih izlaganju su: doc. dr Mira Radojević s Odeljenja za istoriju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu – „Jugoslovenska ideja kao deo jugoslovenskog kulturnog nasleđa“, doc. dr Nenad Radić s Odeljenja za istoriju umetnosti Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu – „Jedan muzejski predmet kao metafora jugoslovenskog kulturnog nasleđa“, prof. dr Miloš Milenković s Odeljenja za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu „Jugoslovenski multikulturalizam? *Preliminarna razmatranja*“, Marija Krstić, MA istraživač-saradnik Instituta za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu „Pokret nesvrstanih kao jugoslovensko nasleđe“, Ljubica Milosavljević, MA istraživač-saradnik Instituta za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu „Stvaranje društvenog sloja penzionera – prilozi o kulturnom nasleđu jedne zemlje u penziji“, Veselinka Kastratović Ristić viši kustos Muzeja istorije

Jugoslavije – „Kontinuitet u diskontinuitetu – telesne vežbe, sletovi, štafetne palice“, Emilija Mijić, MA istraživač-saradnik Instituta društvenih nauka u Beogradu – „Nasleđe kao savremeni pop-kulturni sadržaj: industrijalizacija i reprezentacija SFRJ“, zatim doc. dr Nataša Simeunović Bajić sa Fakulteta za kulturu i medije Univerziteta Megatrend u Beogradu – “Medijsko (re)konstruisanje jugoslovenskog kulturnog nasleđa i kolektivnog pamćenja: slučaj “Dana mladosti”” i doc. dr Gordana Gorunović s Odeljenju za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu „Sećanja na Omladinske radne akcije kao element jugoslovenskog nasleđa: iz perspektive učesnika i aktiviste“.

Drugi trogodišnji projekat nosi naziv **Kulturni identiteti kao nematerijalno kulturno nasleđe**. Njime rukovodi prof. dr Bojan Žikić, dok su članovi projektnog tima prof. dr Miloš Milenković i prof. dr Danijel Sinani s Odeljenja za etnologiju i antropologiju, kao i istraživači-saradnici Instituta za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu: Ivana Gačanović, MA, Marija Ristivojević, MA i Marko Pišev, MA. Za ciljeve projekta određeni su: mapiranje, identifikaciju, definisanje, prezentacija i promocija kulturnih identiteta kao nematerijalnog kulturnog nasleđa. U skladu s postavljenim ciljevima, 8. decembra 2011. godine održana je radionica sa studentima četvrte godine etnologije i antropologije na temu „*Kulturni identiteti – transgender*“. Radionica je imala zadatak da studentima na interaktivan način, kroz razmatranje jedne identitetske kategorije (rodnih identiteta), ukaže na proces proizvodnje i upotrebe kulturnih identiteta u svakodnevnom životu. U radionici je učestvovalo 25 studenata. Tim voditelja radionice činilo je četvoro istraživača-saradnika Instituta za etnologiju i antropologiju: Marija Ristivojević, Ivana Gačanović, Marko Pišev i Ana Banić Grubišić.

Profesor dr Danijel Sinani rukovodilac je dvogodišnjeg projektom **Urbano kulturno nasleđe i religioznost u savremenom kontekstu i okruženju**. Tim projekta čine: Ljubica Milosavljević, MA istraživač-saradnik Instituta za etnologiju i antropologiju, Nina Kulenović, MA i Mladen Stajić, MA oboje istraživači-pripravnici Instituta etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu. U okviru projekta, čiji je cilj dobijanje što objektivnijih i kompletnijih podataka o postojećim alternativnim religijama u Republici Srbiji, do sada su obavljena terenska istraživanja. Preduzeta istraživanja podrazumevala su što kvalitetnije dobijanje statističkih podataka iz svih relevantnih izvora: Ministarstva vera i dijaspore Republike Srbije; Ministarstva unutrašnjih poslova RS, Agencije za privredne registre, Zavoda za statistiku, literature... Vođenje intervjua s pripadnicima religija planirano je za narednu fazu realizacije projekta.

Četvrti projekat koji sufinansira Ministarstvom kulture, informisanja i informacionog društva Republike Srbije jeste projekat **”Ni tamo, ni ovde”**

– **Kulturno nasleđe i identitet gastarbajterske populacije.** Cilj ovog dvogodišnjeg projekta, kojim rukovodi dr Dragana Antonijević, vanredni profesor na Odeljenju za etnologiju i antropologiju, jeste identifikacija načina i stepena očuvanja/gubljenja kulturnog nasleđa i kulturnog identiteta u uslovima gastarbajterskog života kod starije i mlađe generacije. Projektni tim čine: prof. dr Ivan Kovačević, Marija Krstić, MA i Ana Banić Grubišić, MA obe istraživači–saradnici Instituta za etnologiju i antropologiju. U skladu sa ciljevima, u okviru realizacije projekta, organizovana su dva terenska istraživanja: Knjaževac s okolinom (sela Minićevo, Vasilj, Donja Kamenica) tokom jula meseca 2011 i Kučevo s okolinom (sela Klenje, Zelenik i Mrčkovac) tokom avgusta 2011. godine.

Takođe, objavljeni su i originalni naučni radovi: 1) Krstić, Marija. 2011. Dijaspora i radnici na privremenom radu u inostranstvu: osnovni poovi. *Etnoantropološki problemi n. s. god. 6, sv. 2:* 295-318; 2) Antonijević, Dragana, Ana Banić Grubišić i Marija Krstić. 2011. Gastarbajteri iz svog ugla. Kazivanja o životu i socio-ekonomskom položaju gastarbajtera. *Etnoantropološki problemi, n.s. god. 6, sv. 4:* 983-1011; 3) Antonijević, Dragana. 2011. Gastarbajter kao liminalno biće: konceptualizacija i problematizacija kulturnog identiteta. *Etnoantropološki problemi, n.s. god. 6, sv. 4:* 1013-1033; 4) Banić Grubišić, Ana. 2011. Jedna drugačija gastarbajterska priča. Romi gastarbajteri – transnacionalna manjina u transmigraciji. *Etnoantropološki problemi, n. s. god. 6, sv 4:* 1035-1054; 4) Kovačević, Ivan i Marija Krstić. 2011. Između istorije i savremenosti – antropološko proučavanje gastarbajtera u 21. Veku. *Etnoantropol. probl, n. s. god. 6, sv 4:* 969-982.

Jedan od rezultata projekta jeste i i trodelna radionica sa studentima četvrte godine Odeljenja za etnologiju i antropologiju pod nazivom „Gastarbajteri – šta znamo o njima? Antropološko razumevanje kulturnog identiteta gastarbajtera“ koja je održana 17. novembra 2011. godine. Studenti su u prvom delu radionice mogli da pogledaju film „Stranac tamo, stranac ovde“ autorke Sandre Mandić iz 2007. godine. U drugom delu prof. dr Ivana Kovačevića održao je predavanje u kojem je studentima prezentovao mogućnosti, prednosti (ali i nedovoljnosti) antropološkog izučavanja gastarbajtera. Treći deo radionice bio je posvećene diskusiji u vezi sa filmom, izlaganjem prof. dr Ivana Kovačevića i potencijalnim temama i budućim antropološkim istraživanjima. Diskusiju su vodile i moderirale Marija Krstić i Ana Banić Grubišić. Učešće u radionici uzelo je petnaest studenata.

Naučni skup pod nazivom **Kulturni identiteti u Srbiji u XXI veku**, na kojem su predstavljani rezultati rada na projektima: **Kulturni identiteti kao nematerijalno kulturno nasleđe, Urbano kulturno nasleđe i religioznost u savremenom kontekstu i okruženju i „Ni tamo ni ovde“ -**

kulturno nasleđe i identitet gastarbajterske populacije, organizovan je 15. decembra na Filozofskom fakultetu u Beogradu, kao završna aktivnost rada na projektima za 2011. godinu. Prva sekcija Skupa, u okviru koje je upravnik Odeljenja za etnologiju i antropologiju prof. dr Bojan Žikić održao pozdravnu reč, bila je posvećena predavljanju ostvarenih rezultata na projektima od strane rukovodilaca. U okviru druge sekcije, koja je bila naslovljena „Istraživanja – mapiranje kulturnih identiteta“, prof. dr Bojan Žikić održao je Uvodnu reč o kulturnim identitetima i njihovom mapiranju. Potom je prof. dr Danijel Sinani imao izlaganje pod naslovom „Religija, kulturni identiteti i nematerijalna kulturna baština“, dok je saopštenje prof. dr Dragane Antonijević nosilo naslov „Teorijsko-hipotetički okvir za proučavanje kulturnog identiteta gastarbajtera“. Među ostalim autorima, koji su putem saopštenja predstavili rezultate dobijene na osnovu preduzetih istraživanja, bili su: Marija Ristivojević – „Grad kao izvorište kulturnih identiteta“, Ivana Gačanović – „Evropa kao izvorište kulturnih identiteta“, Marko Pišev „'Balkanizam' i osmansko kulturno nasleđe u savremenoj Srbiji: između negacije i autoegzotizacije“, Ana Banić Grubišić – „Kulturni identitet kao afirmacija manjinske grupe“, zatim prof. dr Danijel Sinani i Mladen Stajić „Alternativna religioznost i kulturni identiteti“, Marija Krstić i Ana Banić Grubišić „Radionica „Gastarbajteri – šta znamo o njima?“ Istraživanje stavova/predstava studenata etnologije i antropologije o gastarbajterima“ i prof. dr. Miloš Milenković i Ljubica Milosavljević „Pridodato u prevodu“: Nematerijalno kulturno nasleđe u prevodjenju i primeni evropskih politika doživotnog obrazovanje“. U okviru završne sekcije, koja je nosila naslov „Interakcija – radionice sa studentima etnologije i antropologije i dalja realizacija projekata“, Ana Banić Grubišić i Marija Ristivojević upoznale su prisutne s rezultatima rada na pomenutim radionicama. Diskusiju je zatvorio prof. dr Danijel Sinani predavljanjem daljih planova u vezi s radom na projektu čiji je rukovodilac. Naučni skup pratila je i poster prezentacija sva četiri projekta, koju su u dogovoru sa rukovodiocima projekata realizovale prof. dr Dragana Antonijević i Ana Banić Grubišić.

Ljubica Milosavljević